СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯД ...ІЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 151. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 1 липня 1933.

VOL. XLI. No. 151. Jersey City, N. J., Saturday, July 1, 1933. THREE CENTS.

ВАШИНҐТОН ДАЛІ ПРОТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДОЛЯРА

ВАШИНҐТОН. — Урядові кола подають, що з Лондону натискають, щоби Злучені Держави згодилися вже тепер на стабилізацію доляра. Кажуть, що інакше розібється Економічна Конференція. Та уряд є тої думки, що тепер ще неможливо Америці вирішити ту справу. Уряд теж не вірить, щоби через ту справу розбилась конференція.

ПРО КОНТРОЛЮ ГРОШЕВИМИ І КРЕДИТОВИМИ ОПЕРАЦІЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — Банкир Отто Кан говорив перед сенатським комітетом про потребу реформи податкових законів. Тільки тоді, казав він, зможе уряд стягнути від богачів титулом податків ті суми, які вони повинні заплатити. Кан дораджував завести стислу державну контролю над установами, які оперують грішми, валютою і кредитами. Він теж заявився за реформу біржевих законів і за заборону директорам компаній грати на знижку шерами їхній компаній.

КАРНЕРА СТАВ КУЛАЧНИМ ЧЕМПІОНОМ.

НЮ ЙОРК. — Джек Шаркі втратив кулачне чемпіонство. У змаганнях, які ввідбулися в четвер у Лонґ Айленд Сіти Бов, повалив Шаркія італійський борець, Прімо Карнера. Шаркі програв уже в 6 рунді, а мали битися 15 рунд. Карнера вдарив Шаркія в голову так сильно, що Шаркі впав на землю цілком непритомний. Малощо не розбив йому цілком голови.

Змаганням приглядалися понад 40,000 людей, які заплатили вступне в сумі коло $200,000.

Карнера зачинав свою карієру в Італії, коли йому було 16 років. Стояв припадково біля возів вандрівного цирку, а тоді побачив його завідатель цирку й намовив його до вандрівки. Надзвичайний ріст Карнери припав завідателеви до вподоби й він думав, що з Карнери стане добрий цирковець. Під Парижем намовили його стати до кулачної боротьби. Хоч він на тій боротьбі майже не розумівся, то завдяки страшній силі повалив свого противника вже в першій рунді. Звідси й зачалася його карієра, яка довела його тепер до чемпіонства.

ЗА ПЕРШОРЯДНУ ФЛЬОТУ.

ВАШИНҐТОН.—Вертаються до політики з 1931 року й зачинають розбудовувати фльоту, яка, як не перевищить фльоти інших держав, то стоятиме цілком певно нарівні з найбільшою в світі фльотою.

ТРЕБА ГРЯДІТИ НА АМЕРИКУ І КАНАДУ.

КАМПОВЕЛО АЙЛЕНД. — Президент Рузвелт, вислухавши звіту Нормена Дейвиса про політичне положення в Европі, заявив, що був би спокій у світі, якби держави жили між собою у таких мирних відносинах, як жиють Злучені Держави з Канадою. Тоді не було би потреби укріпляти границі.

ЗАДЕРЖАТЬ ВИЩУ ЦІНУ НА ПШЕНИЦЮ.

ВАШИНҐТОН. — Запевняють з уряду, що ціна на пшеницю в Америці буде вища від тих цін, які є по інших краях світа.

ПРОТИ НЕЕТИЧНИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

БОСТОН. — На „Ротарі Інтернешенел Конвеншен" видвигнено пересторогу, звернену проти промисловців, котрі не схочуть придержувадися нових кодексів і далі будуть удержувати „светшапс".

Говорено теж про потребу боротьби з корупцією і піднесення етики політичних установ.

СМИТ ГЛЯДИТЬ НЕ ТАК РОЖЕВО.

НЮ ЙОРК. — Ал Смит пише в „Ню Автлук" про змагання привести край до економічної рівноваги шляхом державної контролі над бизнесом. Він каже, що це є дуже трудний експеримент. Якби його робили десь на Алясці, то не було би потреби тим журитися, бо не було би великої шкоди, якби плян розбився. Але в Америці він може довести до нової катастрофи, якщо не допише. Державна контроля, на думку Смита, паралїжує приватну ініціятиву. Не можна, каже Смит, махнути рукою на старі методи й старих промисловців, бо вони втратили престіж головно тому, що підупав бизнес. З того ще не виходить, що старі методи й старі розумування вже цілком до нічого.

ВЕТЕРАНИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

СІНСІНАТІ. — На конвенції „Дізейблед Амерікен Ветеренс" не дали говорити послови Гарленови з Огайо, котрий виправдував потребу зменшення виплати ветеранських відшкодовань. Гарлен казав, що це відноситься тільки до тих ветеранів, котрі на війні не потерпіли. Але й це йому не помагало. Його закричали.

СОКІЛЬСЬКІ І ЛУГОВІ ТОВАРИСТВА В ГАЛИЧИНІ.

З найновішого числа „Сокільських Вістей" довідуємося, що сокільська орґанізація має в цілому краю 468 гнізд, які гуртують около 9,000 членів, себто на одно гніздо припадає пересічно 19 членів. — Лугова орґанізація, як довідуємося з її централі „Великого Лугу", начисляє нині 508 товариств, з того 357 на старих і 151 на нових статутах. Всіх членів у „Лугах" є коло 25,000, себто на одно лугове товариство припадає пересічно понад 50 членів. — Ті цифри вказують на те, що ледви не ціла тисячка громад у Галичині має в себе сокільське чи лугове товариство. Іншими словами: понад 2,000 українських громад не мають в себе ні „Сокола" ні „Лугу". Отже поле до праці для наших товариств величезне.

СМЕРТОНОСНІ ПРОМІНІ.

„Ґен. Анцайґер" повідомляє, що Марконі працює над смертоносними промінями, яких основою є т. зв. мікрохвилі нижче 1 м. довжини, які одержує мінімальною смісійною енерґією 30 Ватів. Хвилі можуть розгрівати повітря в промині 1-го метра до такої температури, в якій гинуть усі живі орґанізми. Марконі не вірить у можливість практичного пристосування того винаходу вже в найближчому часі.

ГАРАСІВКИ В ГРИМАЛОВІ.

Нема днини, щоби комусь з молоді не зірвано гарасівки зпід шиї та не подерто вишиваної сорочки. Роблять це переважно ученики вселюдної школи в Грималові, при чім викрикують: „Кабане, давай ту гарасуфкен". Знаний з цього подвигу син бурмістра Тадеуш Кшиворончка, Карпіна, а навіть молоді пані. Це має той наслідок, що навіть найменші діти почали нарочно вбирати гарасівки, щоби їх польські товариші мали чого чіпатися. Це здирання гарасівок з українських дітей викликує більше завзяття ніж яканебудь інша аґітація.

ПОТОПЕЛЬНИЦЯ.

З Прута під мостом у Вербіжі (Коломийщина) виловили трупа вчительки гебрайської мови в. Печеніжині, Шехтерівня. Слідство ствердило, що Шехтерівну хтось вдушив, а потім вкинув у Прут.

ВІДГОМІН ПОДІЙ НА ЛИЧАКІВСЬКОМУ ЦВИНТАРІ.

Львівська польська преса повідомляє, що поліційне слідство в справі виступів на личаківськім цвинтарі підчас відслонення нагробника Івана Франка і після панахиди на стрілецьких могилах закінчене. У висліді слідства арештовано 14 осіб, між ними студентів політехніки: Ігора Старосольського, Юрка Шухевича, Романа Рогозу, Ростислава Луцева і студента університету Романа Маланічука і Маріяна Горницького. Всіх арештованих відставлено до слідчої вязниці.

„ПРЕЧ З КАБАНАМІ".

На забаву, влаштовану „Льонпом" у польському домі в Грималові, прийшли кілька Українців, які радо спішать на польські імпрези, а оминають свої, та тут стрінула їх заслужена почесть, бо в розгарі цеї забави кричав до них син тамошнього бурмістра, Тадеуш Кшиворончка (колишній Криворучка!) „преч з кабанамі", а хтось з дальших учасників кинув за ними гальбою з пивом, яка малощо не вцілила жінку тамошнього адвоката, Клінґерову, в голову. Це найбільш наглядна лекція, як виглядає в практичному житті так голосно рекламоване **„вспулжицє з рускім людкем"**.

АБІТУРІЄНТКА СКОЧИЛА З ТРЕТЬОГО ПОВЕРХА.

У Варшаві з вікна дому при вул. Граничній скочила учениця ґімназії, Люція Кшиковська. При матурі одержала вона лиху ноту, а це грозило їй, що не дістане свідоцтва зрілости. Кшиковську в грізному стані перевезли до шпиталю.

СМЕРТЬ ВІД ЕЛЄКТРИЧНОГО ПРОВОДУ.

Біля місцевости Ґрібі у Швайцарії підчас їзди робітників линвовою залізницею, що возить дерево, зачепив перевантажений віз об електричний провід (160,000 Вольтів), Сім робітників згинули на місці, пять були тяжко ранені.

ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА НА ПОЛІССІ.

В селі Колодієвичі, пінського повіту, вибухла величезна пожежа, якої жертвою впали 60 домів, 30 стоділ, кільканацять штук худоби і коней. Шкоди виносять біля 150 тисяч злотих.

СИДІТЬ ТИХО И НЕ РИПАЙТЕСЬ.

Цеї девізи придержується жидачівське старосто. Бо всякий наш культурний рух є дуже немилий Полякам. І староство в Жидачеві вже від якогось часу йде слідами інших, не позволяючи на уладжування вистав у чужих місцевостях, мотивуючи це тим, що український драматичний гурток у Жидачеві не є театральною трупою й може давати вистави лише на місці. Також не вільно підчас фестину робити соколам вправ, бо на „цьвіченя спортове" є спортове грище „Пшиспособеня Войсковеґо", яке, до речі кажучи, лежить поза Жидачевом і робити там фестин є зайве, бо ніхто не прийде.

ПРИГАДАЛИ СОБІ СТАРІ ЧАСИ.

Сенсацією дня був у Відні перемарш військових відділів у старих одностроях австрійської армії. Врочиста зміна сторожі перед будинком міністерства війни стягнула тисячні юрби глядачів, які радісно витали військові відділи в старих передвоєнного типу одностроях.

ГРАДОВА ТУЧА В ШВАРЦВАЛЬДІ.

З Вірцбурґа повідомляють, що околиці Шварцвальду навістила грізна хуртовина, що тревала майже без упину дві години. Гірські потоки замінились у великі ріки, що залили великі частини краю. Деякі села зовсім залиті водою, кількадесять родин мусіли покидати свої хати. В інших околицях град знищив плоди зовсім. В лісах хуртовина повиривала багато дерев, позривала мости, великі зломи скель попадали в долини та заподіяли знищення. В Лявтервайле та Вайзербаху завалилися кілька домів, причому згинуло двох людей. Матеріяльних втрат є на міліони марок.

БУРЯ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

З Одеси повідомляють, про велику бурю, яка лютувала на північному Чорному морі. Буря заскочила кілька рибальських кораблів. Із них три схоронилися до близьких пристаней. Два кораблі загинули. Побоюються, що вони затонули з 14 рибалками. Рівночасно північне побереже біля Одеси навістив грізний буревій. Зривав дахи з домів, ломив дерева та заподіяв великі шкоди. Кілька кораблів в одеській пристані зірвало з якора та понесло на отверте море.

ЖІНКИ МАДЯРСЬКИХ ПОСЛІВ ЖАЛУЮТЬСЯ.

У правильнику мадярського парляменту змінили одну точку: наради перенесли з полудня на вечір. Це дало привід жінкам послів до голосного протесту. Їхні чоловіки засиджуються до пізньої ночі і коли виходять із палкої політичної дебати, не завсіди вертаються просто до дому. Вечір — единий час господинь, коли вони хотять себе розважити в кіні, театрі, на відвідинах і саме тоді не мають з ким туди піти. Отже мусять сидіти в хаті. Союз жінок мадярських послів звернувся з домаганням до премієра, щоби він вплинув на зміну часу на засідання.

ЛЯХИ ВЯЗНЯТЬ УКРАЇНЦІВ ЗА ЛЕТЮЧКИ О. У. Н.

СВІДКАМИ БУЛИ ЛИШЕ ПОЛІЦІЙНІ АҐЕНТИ. ІНШИХ ДОКАЗІВ ВИНИ ЗАСУДЖЕНИХ СУД НЕ МАВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Засуди невинних людей за те, що вони українського походження й на своїх власних землях опинилися під польською владою, стали в цілім краю звичайним явищем. Черговa розправа відбулася в Золочеві, де перед лавою присяглих судили учнів ґімназії, Е. Городиловського й М. Мудрого, за те, що нібито вони поширювали летючки О. У. Н. серед учнів ґімназії. Свідками, які доказували „вину" оскаржених, були лише поліційні аґенти. Серед учнів української ґімназії влада не могла знайти бажаних собі свідків.

Лава присяглих звільнила від вини й кари Городиловського, а Мудрого признала винним. Суд засудив його на півтора року вязниці з позбавленням громадянських прав на пять років. Прокуратор Боярський не вдоволиввся таким присудом і вніс касацію до вищого суду.

Лава присяглих у станиславівськім суді визнала Українця, Теодора Найдича з села Залукви, станиславівського повіту, винним у переховaнню летючок О. У. Н. Суд засудив його на 1 рік тяжкої вязниці з позбавленням горожанських прав на 5 літ. Кілька місяців тому лава присяглих звільнила його від кари і вини за це саме, але трибунал знову поставив Найдича перед суд з лавою нових присяглих. Тепер польський суд добився свого: засудив, кого хотів. Свідками були лише поліційні аґенти, які нібито знайшли в Найдича в хаті 40 летючок.

В Тернополі ляцький суд засудив за приналежність до Організації Українських Націоналістів: О. Іванюту на 5 років, А. Порубаля на 4 роки, В. Дудара на 4 роки, В Коцана на 3 роки, В. Кобилянського на 2 роки й М. Кобилянського на 1 рік тяжкої вязниці й позбавлення горожанських прав на 5 років.

В Коломиї ляцька поліція перевела низку ревізій в українських хатах та в українських інституціях. Притім арештовано: М. Печерського, Ю. Печерського, І. Зощука, С. Ґеник-Березовського, Я. Онищука, Б. Лукасевича, Надію Кочій і Михайлину Прихилівну. Всі арештовані це українські інтеліґенти свобідних професій або ще учні ріжних шкіл. Причини арешту поліція не подала.

КІНЕЦЬ СУДОВОЇ АВТОНОМІЇ УКРАЇНИ.

МОСКВА (СССР). — Вийшло розпорядження комуністичної влади, щоби знести автономію суду в ріжних провінціях та „окремих" радянських републиках, які складають союз радянських републик. Отже Україну позбавлено ще одної ознаки її „незалежности" від Москви.

ДОНЕЦЬКИЙ БАСЕЙН НЕ ВИКОНУЄ СВОГО ЗАВДАННЯ.

ХАРКІВ (УССР). — З Донецького басейну отримано повідомлення, що там здобування вугля далеко відстає від тих плянів та приписів, що виробила радянська влада. Косіор, який тепер переводить там ревізії, каже, що зменшення здобування вугля зявилося наслідком саботажу й тепер він розправляється з робітництвом та з партійцями, які, на його думку, не виконали свого завдання.

СЕНЗАЦІЯ ПРО СКОРОПАДСЬКОГО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут кружляють чутки, що між ґенералом Скоропадським, бувшим українським гетьманом з ласки Німців та російських поміщиків на Україні й представниками „царя" Кирила, котрий жиє в Парижі, ведуться переговори. Які ті переговори, годі сказати, але відомо, що зі сторони „царя" в переговорах бере участь старий приятель Скоропадського з царської армії, ґенерал Шілінґ. З боку Німців у переговорах бере участь предпредставник гітлерівців, д-р Мотц, права рука Розенберґа.

Разом з тим кружляє чутка, що Скоропадський через свій старий вік відмовився від „булави", а призначив своїм заступником сина, Данила. Скоропадський „передав" свому синови гетьманство, від якого сам відрікся в 1918 році в Києві.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА РОЗБИТИ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Франція заявила на економічній конференції ультимативно, що коли Америка не устабілізує доляра, то нема потреби гаяти час на даремні переговори. Тому Франція, а з нею й інші держави „золотого бльока" покинуть економічну конференцію.

Конференція саме тепер переживає крізу й уже розповсюднилися чутки, що її доведеться відрочити на зиму. Мек Донелд та інші орґанізатори конференції тепер уживають усіх зусиль, щоб не допустити до розбиття конференції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БАНКИ І БАНКИРІ

Коли в останніх роках приходилося замикати річно по кілька тисяч банків, то, річ ясна, хтось мусів заплатити за ті банкроцтва. Знаємо, що відбувалося це коштом міліонів невинних жертв, котрі потратили за одним махом дуже часто ощадности цілого життя. Вкінці дійшло до того, що треба було президентови держави оголосити загальну банкову мораторію, щоби вратувати край від цілковитої банкової анархії.

Це є причиною, чому тепер беруться реформувати цілу банкову систему, зачинаючи ставити до банкирів дещо інші вимоги, ніж їх ставлено досі. Про те й говорено на конвенції „Ню Йорк Стейт Бенкерс Асосієйшен". Професор корпораційного права в колюмбійськім університеті, А. А. Беблі мол., один з дорадників президента Рузвелта, представив конвенції, які мають бути в майбутньому американські банки й американські банкирі.

Банкир, говоривв він, повинен бути тільки банкиром. Він не повинен, як це буває тепер, мати кілька ріжнородних занять, бо в той спосіб він вправді особисто більше заробляє, але розбиває поле інтересів і ослаблює свою позицію як банкира. Банкирство це професія, а банкир повинен бути людиною без закиду. Він прямо не повинен добиватися маєтків. Так є в Англії. Там негайно усунули би з уряду банкира, як би довідалися, що він ґемблює, грає на біржі, або займається поза банковістю іншими інтересами для власної матеріяльної користи. За свою працю має одержувати банкир платню, а часами певне відзначення. У деяких випадках навіть шляхотство. Але маєтку не сміє банкир робити. А котрий робив би, то на нього гляділи би як на того шерифа, що обнимав уряд убогим, а покидав його багатим. Тоді й виринає питання: А звідки то походить отсе багатство?

Адольф Окс, видавець „Ди Ню Йорк Таймс", заявив, що банки мають тепер придержуватися старих, основних засад, що банк є інституцією, до якої загал має довіря і яка є звязана публичною відповідальністю. Треба скінчити із здеморалізованими спекуляцією банками. Щадник мусить мати певність, що вложений ним гріш є забезпечений. І тому саме держава мусить мати певність, що вложений ним гріш є забезпечений. І тому саме держава мусить взяти банки під сильнішу контролю.

Якщо оті думки будуть тепер переведені в життя, то це буде один з дальших кроків до уздоровлення господарського життя в Америці й піднесення загальної моралі. Інакше загал буде глядіти на банкирів як на спекулянтів у роді Мічелів і Герименів, котрі можуть робити, що захочуть, а караними всеодно не будуть.

ЗА УСТАЛЕННЯ ПРОМИСЛУ

У Вашинґтоні відбулися вже перші конференції на основі широко розреклямованого „закона про уздоровлення краю" („Нешенел Ріковері Акт"). Цілю того закона є завести такий порядок в американських промислах, щоби не було перерв у продукції ні через перервання роботи підприємством, ні через перервання роботи робітниками, себто, щоби й підприємці були вдоволені й робітники щоб не нарікали, і публика щоб не була покривджена.

Хоча перші наради відносились до одного промислу, ткацького, то вони викликали широке зацікавлення не тільки тому, що тут іде про один з найбільших промислів Америки, але и тому, що вони дають основу уявити собі інші конференції в справі інших промислів.

Конференція була скликана урядом. Складалася вона з представників трох чинників: підприємців, робітників та консументів, „публики", себто тих, що вживають ткацьких виробів. Наради велися публично, і їм прислухувалися кількасот гостей. Наради не мають обовязуючої сили; вони тільки мають служити показчиком для уряду, як переводити закон.

Конференція взялася передовсім до уложення правил ведення бизнесу в цьому промислі. Йде передовсім про те, як підприємці мають вести конкуренцію між собою, щоб конкуренція не нищила промислу, не шкодила підприємцям, робітникам ні консументам. Збірку правил названо кодексом.

Перший проєкт такого кодексу подали зі свого боку підприємці. Радили вони завести в ткацькому промислі певні обмеження свобідної конкуренції. Тиждень праці має бути обмежений до 40 годин. Робуча машинерія не має працювати більше як дві шифти, по 40 годин кожда. Кожда фабрика має подавати відповідному урядовому бюру звіти з дійсного стану робіт за минулий тиждень. Робітники мають мати мінімум зарібку, який має виносити 11 долярів на тиждень на півночі, а 10 долярів ца тиждень у полудневих стейтах.

Підприємець-референт доказував, що колиб завести ці правила для ткацького промислу, то за дуже короткий час що найменше 100,000 робітників можна би назад приняти до роботи. Другий підприємець говорив, що цілий цей промисл можнаб урухомити до 60 днів. Ще інший сказав, що за короткий час промисл відчував би навіть недостачу робучих рук.

Представники зорґанізованого робітництва внесли негайно спротив проти цеї пропозиції. Представник Американської Федерації Праці вніс, щоби робучий тиждень виносив 30 годин, хоч і 32 години мали би ще бути дозволені. Він теж домагався, щоби признати за мінімум тижневої платні 14 долярів 40 центів, доказуючи, що навіть така заплата не відповідає вимогам робітництва щодо життєвої стопи.

Представники робітників виходили щодо робучого часу з заложення, що як 40-годинний день праці оживить промисл відповідно до сподівань підприємців, то дальше скорочення робучого тижня буде ще корисніше.

На це підприємці відповіли широко обробленими рефератами, які мають доказувати, що тільки 40-годинний тиждень праці принесе користи, а дальше вкорочення тижня праці буде вже для промислу шкідливе, бо буде нищити дрібних фабрикантів, а тимсамим викидати робітників з праці та збільшувати безробіття. Підприємці обороняли теж свою пропозицію щодо мінімума заробітної заплати в бавовняному промислі.

Далі підприємці вказували на великі уступки для робітників, які вони поробили в свому кодексі, а саме на признання робітникам права орґанізації, право належати до такої орґанізації, яка їм подобається, що значить стільки, що заборона заставляти робітників належати до компанійних юній.

Робітники далі виступали проти роблення ріжниці в заробітній заплаті на півночі й на полудні. Підприємці оправдували цю ріжницю ріжницею в життєвих коштах між північчю й полуднем. Коли робітничі представники заявилися за зрівнання заплати, то підприємці з полудневих стейтів виступили з довгими рефератами за задержання ріжниці, доказуючи, що ткацькі підприємства в полудневих стейтах мусять окрім заплати робітникам витрачувати великі суми гроша на ріжні громадянські підприємства для удержання дрібних робітничих громад. Підприємства піддержують, наприклад, орґанізації скавтів та жінок і влаштовують ріжні свята, навіть травневі дні.

Крім спорів між підприємцями й робітниками за ці питання виринали ще спори за інші питання. Деякі підприємці, що вживають ріжних ткацьких виробів у своїх фабриках для виробу інших продуктів, протестували проти обмежування вживання машин до певного числа годин, доказуючи, що це зробить їх продукцію неможливою, а тимсамим заставить їх замкнути фабрики та викинути на вулицю робітників.

Робітники додали до скорочення часу праці ще й це, що деякі фабриканти, вкорочуючи день чи тиждень праці, рівночасно починають ставити до робітників більші вимоги, домагаючися від них, наприклад, нагляду над більшим числом машин. Вони вказували теж на можливість заведення новішої, справнішої машинерії, яка при зменшенім числі годин праці зробить більше, ніж стара при більшім числі годин, чим усякі користи з кодексу будуть обмежені, або й зовсім знесені. Отже показується також потреба, бодай на переходовий час, обмежувати фабрикантів і щодо заводження нової машинерії.

На конференції зазначилися виразно деякі дуже замітні факти.

Передовсім звернула загальну увагу обставина, що підприємці признали потребу признання мінімума робітничої заплати та максімума роботи.

Далі звернув загальну увагу факт признання ними засади потреби робітничої орґанізації. Видно, що й підприємці зрозуміли, які то шкідливі для промислу всякі перерви в продукції через страйки й локавти.

Цікаво теж було завважити, що робітничі представники звичайно виступали згідно. Зате підприємці не виступали згідно. Слідно було противенство між підприємцями з полудня й підприємцями з півночі, між великими й малими, між підприємцями, які клали натиск на число годин праці, і підприємцями, що клали натиск на заплату.

Конференція на всякий випадок розкрила в драматичний спосіб цілу масу суперечних течій, змагань і бажань, звязаних з продукцією ткацьких виробів. Широка публика довідалася з драматичної боротьби між поглядами й інтересами, якою складною є проблема, що стоїть перед урядом, покінчити з хаосом хочби в одному американському промислі.

ЩО МАЄ ЗНАТИ ЖУРНАЛІСТ

Ті американські ґазети, які ми тепер бачимо перед собою що дня, мають за собою вже 300-літню історію як ґазети в анґлійській мові. Перша щоденна ґазета в анґлійській мові появилася в Лондоні в 1702 році. Була вона розміром в один малий листок паперу, задрукований лише на одній стороні. В цій ґазеті подавано „новини", переважно з закордонного життя. В 1704 році в Америці була видрукувана перша реґулярна ґазета „Бостон Нюз Леттер". Ця ґазета була тижневиком. Перша американська щоденна ґазета, „Пенсилвенія Пакет енд Дейлі Адвертайзер", появилася в 1784 році. Ця ґазета вже крім новинок подавала також ріжні дрібні оголошення.

Популярна преса для широкого читання публики почалася в Америці 3 вересня 1833 року, коли на вулицях Ню Йорку зявилася в продажі ґазета „Ню Йорк Сон", яку вперше продавано на вулицях як ґазету за ціну одного цента. Від того часу ґазети в Злучених Державах почали все збільшуватися числом та розширювати свій матеріял від новинок і оголошень до справ шкільних, культурних взагалі, муніципальних, стейтових, федеральних, економічних, наукових, світових і т. п.

З розвитку ґазет видно, як разом зі зростом ґазетного матеріялу змінялися й вимоги до підготовки журналіста. Від механічного збирання новинок і оголошень ґазети поволі переходили до обговорення ріжних більше-менше складних справ у суспільному життю громад, народів, держав і цілого світа, переходили до обговорення питань економіки, культури, науки та ріжних спеціяльних явищ у життю людей, чи природи. В звязку з цим і підготовка ґазетярів ставала все більше складною й від кождого ґазетного робітника вимагалося з кождим роком більше фундаментального знання взагалі, а потім спеціяльного знання з ріжних ґалузей суспільного життя, економіки, політики, культури, міжнародніх взаємовідносин, ріжних ділянок науки й т. п. Універсальний тип журналіста в перших ґазетах, що сам виповнював усю ґазету, змінився журналістами, фаховцями ріжних справ, які попадають на сторінки ґазет.

Один з найбільших професорів журналістики в Америці, професор університету у Висконсіні, д-р Вилард Ґросвенор Блеєр, так кваліфікує вимоги наукової підготовки, яких тепер вимагається від кождого американського журналіста, починаючи від наймолодшого репортера й кінчаючи редакторами ґазет. Спершу кождий, хто вступає на журналістичне поле, повинен мати закінчену вищу освіту, себто має скінчити каледж або ще ліпше університет. Найліпше, коли він скінчить курс загально-суспільних наук.

Крім того кождий журналіст повинен:

1. Добре вистудіювати загальну психольоґію й все студіювати суспільну психольоґію, щоб знати, як окремі люди й загал заховуються в певних ситуаціях, та щоб винайти причини тих чи інших суспільно-психольоґічних явищ. Він мусить добре знати психольоґію натовпу, психольоґію певних суспільних ґруп й т. п., бо ґазетяр повинен тепер у своїй ґазеті не лише подати новинку про певне явище, але ще й вияснити його загалови та вплинути на ті чинники, які його породжують, позитивно, або неґативно, відповідно до бажання чи небажання, повторення чи дальшого розвитку певного явища.

2. Тому, що сучасна преса багато займається справою урядів, місцевих самоврядовань і політикою, журналіст мусить все вистудіювати теоретично й знати практично. Це потрібне на те, щоб журналіст правдиво освітлював своїм читачам ріжні явища в життю уряду й місцевих самоврядовань та вказував на закономірність і бажання або користи для суспільства тих явищ, або, навпаки, боротися з ними як незакономірними й шкідливими для суспільства, якому служить ґазета. Він мусить добре знати теорію й практику політики, щоб своєчасно вказувати на розбіжности між теорією й фактами або на їх узгіднення й т. п.

3. Одною з найважніших проблєм суспільного життя є економіка. А тому кожен журналіст мусить знати теорію політичної економії та практично розуміти ті чи інші економічні явища. Він мусить знати й розуміти закони продукції, розподілу й консумції економічних цінностей, а зокрема добре знати фінансову політику та закони й природу грошового обігу.

Лише при глибокому теоретичному й практичному знанню економіки журналіст може правдиво представити своїм читачам ті чи інші явища й вплинути на психольоґію читача й мас так, щоб економічне життя пішло в тому чи іншому напрямі. Діло журналістів: давати давати правдиві інформації й відповіди на питання щоденного життя читачів.

4. Знання історії світової, історії своєї держави, та зокрема свого краю й міста, дуже важне для журналіста. Багато є сучасних явищ, які мають свої корені в історичній давнині, а тому пояснити й зрозуміти їх може лише той, хто знає ту давню минувшину. Журналіст мусить знати політичну історію, історію дипльоматії, історію економічного розвитку цілого світа, держави, свого краю й міста. Разом з тим мусить докладно знати політичну та економічну ґеоґрафію світа й свого краю та історію торговельно-економічних звязків.

Зокрема тепер журналіст повинен знати історію й зміст ріжних мирових договорів, ріжних міждержавних договорів, мусить знати статут Ліґи Націй, міжнароднього суду, інтернаціонального банку, історії ріжних інших міжнародніх орґанізацій і розвиток більших політичних партій у ріжних державах, не кажучи вже про свою власну.

5. Тому, що наука все більше пробивається на шпальти ґазети, журналіст повинен мати ґрунтовні знання з фізики, хемії, біольоґії та інших основних наук, щоб не допускати в своїй ґазеті ріжних ненаукових нісенітниць. Журналіст має бути приготований кождого часу пояснити популярно своїм читачам ріжні наукові винаходи, незвичайні явища природи й т. п.

6. Журналіст повинен знати свою літературу та світову літературу дуже ґрунтовно. Особливо знання так званих клясиків є конечним, а також знання сучасної літератури в найширшому її обємі абсолютно потрібне.

7. Журналіст повинен знати техніку ґазетного діла, історію ґазет, знати свою професійну етику й також можливі впливи ґазети. Позатим він має бути завжди в центрі суспільного життя и особисто знати багато ріжних діячів у політиці, економіці, науці, культурі й т. п.

Приблизно на такій програмі тепер університети й спеціяльні школи журналістики підготовлюють у себе майбутніх журналістів. Та їх все бракує, бо крім наукової підготовки журналістика вимагає ще спеціяльного таланту, як кожда штука.

Г. КРАШАНКО.

НЕ ХОЧЕМО ЧУЖОГО!

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.
(КНЯЖИЙ ВІК).

(11)

— Недужий, — відповів Борота. — Безвихідно недужий. Та такий Горослав не буде ждати на власну смерть князя. Коли вже зачав, то прискорить її скоро лиш вчує, що мадярське військо підходить під Перемишль. Мусить квапитися, щоби зрада не викрилася заскоро. Найгірше те, що вірні князеви люди не мають до князя приступу. Вся влада в руках Горослава. Люди гадають, що він лиш виконує прикази князя, котрий через недугу мусить держати від себе всіх інших людей. Горослав робить свою роботу не від вчора. Він вже заранях подбав, щоби всі, князеви близькі уряди попали в руки його спільників. Нині в Перемишли ніхто не увірить, що права рука князя затіває зраду.

— Ми оба врадили, щоби Стефан Бенько зголосився до княжої дружини, або взагалі до якоїсь служби на княжім дворі, — сказав Завада, показуючи на владику.

— Се не зла думка, — відповів Борота, поволи надумуючися, — Він був на Угорщині, цвенькає по мадярськи.

— Найважніше одно: в Перемишли ще ніхто не знає, що він наш.

Борота став затирати руки, кажучи:

— Зараз вислати його! Ще нині... Нехай зголоситься до князя, будьтоби не знаючи, що там діється і яка там політика. До князя мабуть не впустять його. Скажуть, що не вільно, бо князь недужий. Балакати з ним буде Горослав. Прийме його, то добре буде. Не прийме, то корона Стефанови з голови не злетить. Як приїхав до Перемишля, так відїде.

Коли старі так радили, Стефан балакав з Святославом в його кімнаті. Святослав був три роки молодший. Оба заприязнилися. Стефан, як взагалі кождому новому знакомому мусів розказувати про свої пригоди на чужині. Святослав балакав про свої луки, коні, собаки і соколи.

Застукав до дверей хтось з челяди і сказав, що старші кличуть Стефана до себе. Стефан пішов. Коли він хвилю стояв, ждучи на те, що йому скажуть, владика обізвався:

— Наш господар, боярин Завада, каже, що такому як ти не лицює плісніти в хаті. Хоч би ти гуляв по лісах, ганяючися за дичиною, то сего ще замало, щоби бути справжнім лицарем. Такому, що своєю зброєю служив чужим, годилось би послужити ще й рідній земли.

— Я чужим служив лиш для науки, не для хліба або для слави — відповів Стефан сміло. — Чужина була мені тільки школою. Я в кождій хвили, у всякій потребі готов служити власній землі.

— Ти був між Мадярами, — перебив Завада. — Чи ти дуже полюбив їх?

— Тьфу! — крикнув Стефан. — Дечого можна від них навчитися, та жити між ними, нашому братови годі. То поганий народ.

Всі три старі зглянулися. На лици кождого було вдоволення. На лици владики засяла радість.

— Ти кажеш, що готов служити рідній земли. Чи сидячи в своїм дворі в Беньковї, або полюючи в своїх лісах?

— Як потреба викличе мене зпід моєї стріхи, то піду.

— А якби така потреба вже прийшла? Вже нині?

— Буде яка війна? — спитав Стефан живо.

— Потреба така, щоби до війни не допустити.

— Чи ти пішов би до Перемишля? До княжої військової дружини, або до будьякої служби на княжім дворі? Не гаючися, а зараз. Хоч би й нині?

— Як якась грізна небезпека така близька, то й нині. Як не дуже, то мені треба би вперед бути в хаті, щоби мама поблагословила на дорогу. Також годі мені станути перед князем і лишитися у нього так як стою, тільки з одним одягом на хребті, з одним конем і з двома собаками.

— Се нагла справа, — сказав Борота, — та не така, щоби ти не міг скочити до хати.

Стефанови розказали докладно, на що заноситься і він заявив готовість їхати.

— Зараз завтра досвіта їду до хати, — сказав. — Буду там тільки одну добу і гайда до Перемишля.

Покликали на вечеру. Стефана посадили коло Святослава. Ірина сиділа по тім боці стола, між мамою й ігуменом, котрого також запросили. Стефан лиш крадьки закидав оком в сторону Ірини, Ірина лиш крадьки призиралася Стефанови.

Банно зробилося в серцю Стефана, коли вертався з владикою до Вишні і подумав, що тої Ірини вже може ніколи не побачить. Побачив би хіба тоді, коли би на княжім дворі не приняли його. Так в души Стефана розпочалася боротьба між свідомістю лицарського обовязку і бажанням бути близько тої гарної дівчини. Ся боротьба не давала йому вснути.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Ю. М. Ш., Дітройт, Міш. — Якщо не було, то видно, що ми не одержали допису. Нема причини, щоби такого допису не друкувати.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що слідуючий мітінг відбудеться 4 липня. Як кождого року, так і цего, буде Сл. Божа в год. 8.30 рано за здоровля членів і панахида за померших, а відтак мітінг. Проситься членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Не прибувший член підлягає карі 1 дол., котра не буде дарована. — М. Шипот, предс.; С. Глушко, кас.; Д. Сенюта, секр.

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(1)

ЧЛЕНИ XVIII. ГОЛОВНОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА.

Урядники:

Микола **Мурашко,** предсідатель
Василь **Гришко,** заступник предс.
Юлія **Баволяк,** заступниця предс.
Іван **Каштанюк,** рекорд. секретар
Роман **Слободян,** фінанс. секретар
Василь **Левчик,** касієр
Петро **Маційовський,** завідатель „Свободи"
Онуфрій **Шараварко,** контрольор
о. Григорій **Пипюк,** контрольор
о. д-р **В. Клодницький,** контрольор

Д-р М. Клим, радний
Інж. Володимир Малевич, радний
Т. Михальчук, радний
Анна Боївка, радна
Стефан Заблоцький, радний
Стефан Слободян, радний
Марія (Ольшаницька) **Розоміло,** радна
Павло Стадник, радний
Олександер Питляр, радний

Делеґати:

Число відд.	Скількість голос.	Імя і назвиско делеґата
1.	2	Михайло Янкович
1.	2	Олексій Шаршонь
2.	3	Стефан Воргач
3.	2	Василь Ґреґа
5.	2	Станислав Кревень
7.	3	Дмитро Капітула
8.	3	Василь Мандзій
9.	2	Адам Прус
10.	2	Іван Мажик
12.	1	Семен Фецко
13.	1	Василь Футулуйчук
16.	1	Андрій Кашинський
18.	2	Йосиф Ґлюз
20.	2	Іван Чайковський
21.	1	Теодор Смик
22.	1	Михайло Баглай
23.	1	Василь Прашкевич
24.	2	Семко Федор
25.	1	Омелян Ревюк
27.	1	Кирило Романишин
28.	2	Микола Бабяк
29.	2	Василь Блюй
31.	2	Іван Оґарек
33.	2	Анна Джорджевич
35.	1	Іван Пеленський
36.	2	Софія Гунька
37.	2	Анастасія Огар
38.	3	Антін Вільчинський
39.	2	Дмитро Оринич
42.	2	Василь Микитин
43.	1	Григорій Коваль
44.	2	Василь Шишка
45.	3	Микола Ґ. Сеник
46.	1	Стефан Матчак
47.	1	Параня Паращак
48.	1	Михайло Нагребецький
50.	2	Захарій Далик
51.	1	Іван Еваник
52.	1	Дмитро Хрупалик
53.	1	Павло Шпікула
56.	2	Іван Ковальчик
57.	2	Теодор Маліґловка
58.	2	Франко Кочинаш
59.	2	Іван Глива
61.	1	Антін Скубяк
62.	2	Антін Пашук
63.	3	Іван Бек
64.	1	Василь Матвіяс
65.	2	Теодор Федаш
65.	2	Андрій Сміт
66.	2	Іван Лазорчик
67.	2	Іван Шуран
69.	1	Евген Парницький
70.	3	Григорій Євсяк
72.	1	Іван Курах
73.	2	Михайло Свідер
74.	1	Андрій Ліско
75.	1	Василь Тарас
76.	3	Іван Лисяк
77.	1	Петро Головід
78.	2	Іван Стерник
80.	1	Михайло Маркевич
81.	2	Володислав Чачка
82.	1	Теодор Шиляк
83.	2	Ілько Савчин
84.	1	Микола Ґайда
85.	2	Григорій Петрівський
86.	3	Павло Саламаха
87.	2	Микола Трояновський
90.	3	Іван Лупацій
91.	2	Юрко Возничак
91.	2	Михайло Торик
93.	1	Петро Тітик
94.	3	Іван Заблоцький
96.	2	Дмитро Василик
97.	1	Юрко Мельничук
98.	2	Микола Максимчук
99.	2	Петро Герман
100.	1	Андрій Цебак
101.	1	Петро Славник
102.	2	Дмитро Шмаґала
102.	2	Микола Бусько
103.	2	Василь Колодруб
104.	3	Михайло Зельвак
105.	2	Григорій Шаґала
106.	3	Микола Гуль
107.	1	Іван Матійчук
108.	2	Михайло Колодій
109.	2	Михайло Твардонь
112.	2	Олена Кульчицька
112.	2	Катерина Ґабрівська
113.	1	Іван Шафронь
114.	1	Теодор Сенчук
116.	1	Йосиф Паславський
117.	1	Семен Кучма
118.	1	Михайло Сарахман
120.	2	Антін Кармазин
121.	1	Олекса Ґадз
122.	1	Кароль Сідзінський
123.	2	Микола Піціль
124.	2	Дмитро Бала
126.	1	Григорій Дидів
127.	2	Павло Володка
130.	3	Дмитро Шагай
132.	2	Григорій Куницький
133.	2	Мирон Литвин
134.	1	Анна Залєцька
136.	2	Андрій Крупа
137.	3	Михайло Колодруб
138.	1	Петро Соляр
139.	1	Осип Федасюк
140.	1	Михайло Терлецький
142.	2	Петро Остапчук
143.	1	Йосиф Ковалик
144.	1	Михайло Жуковський
145.	1	Ігнатій Олексин
146.	2	Панько Андрушків
147.	2	Василь Клеман
147.	2	Микола Антонюк
149.	1	Онуфрій Стецків
151.	2	Марія Яремчук
152.	1	Михайло Шумейко
154.	1	Олекса Френцко
155.	2	Андрій Яричевський
155.	2	Іван Ваверчак
156.	2	Микола Іщук
159.	1	Михайло Камінський
160.	2	Матвій Костишин
161.	2	Антін Підуфалий
162.	1	Михайло Гнатів
163.	2	Стефан Гвіздь
164.	1	Петро Ґелетій
165.	2	Юрій Небор
167.	1	Григорій Миськів
168.	3	Микола Пащин
169.	1	Юрій Голович
170.	2	Павло Мелень
171.	1	Михайло Провода
173.	1	Стефан Фіґун
175.	2	Василь Бартош
177.	2	Стефан Рекрут
178.	1	Юрій Датків
179.	2	Михайло Кульчицький
181.	2	Микола Шпак
182.	2	Іван Живіцький
183.	2	Петро Бабяк
185.	1	Олекса Наконечний
186.	1	Марія Кріль
187.	1	Іван Чупрун
188.	1	Я. Цмайло Кульчицький
189.	1	Калина Грабарович
190.	1	Теодор Нагач
191.	1	Олекса Заяць
192.	1	Микола Німий
193.	2	Теодор Трач
195.	1	Андрій Астраб
196.	1	Іван Марусин
198.	1	Дионізій Голод
200.	2	Володимир Цісик
201.	1	Григорій Борецький
202.	1	Марія Вільчинська
203.	1	Дмитро Сенюта
204.	2	Дмитро Ґаличин
206.	2	Михайло Яцишин
206.	2	Микола Вецаль
207.	1	Іван Олійник
209.	2	Йосиф Ґінда
211.	2	Василь Карпів
212.	1	Ольга Крупа
213.	2	Андрій Бирич
213.	2	Микола Путас
214.	1	Василь Зеліско
216.	1	Анастасія Сеницька
217.	2	Михайло Бінашевський
217.	2	Василь Луцишин
218.	3	Федор Кузенко
219.	1	Андрій Мудровський
220.	2	Василь Саґан
221.	2	Тарас Шпікула
221.	2	Мартин Барабаш
223.	3	Іван Чолій
225.	1	Іван Була
227.	1	Никита Джмелик
229.	3	Іван Кривокульський
230.	3	Юрко Присташ
231.	1	Роман Чолій
232.	1	Іван Пандрак
233.	1	Василь Костів
234.	2	Константин Пілат
235.	2	Микола Проць
236.	2	Михайло Ковалевич
237	3	Григорій Стеців
238.	1	Ілія Чопик
239.	3	Семен Рудакевич
241.	1	Григорій Кічак
242.	2	Андрій Пука
243.	1	Іван Лагола
245.	2	Іван Сабат
247.	3	Теодор Чорній
248.	1	Йосиф Урбан
251.	2	Микола Страп
252.	1	о. Василь Дяків
253.	2	Петро Павлів
254.	1	Михайло Тимчишин
255.	1	Василь Шищук
257.	1	Стефан Костевка
259.	3	Теодор Яремцьо
262.	1	Олена Придун
263.	1	Михайло Бунда
266.	2	Василь Михалюк
267.	1	Константин Дідух
268.	1	Матвій Шанайда
270.	2	Михайло Косоноцький
271.	1	Дамян Чучман
273.	2	Ілько Лисогір
274.	2	Теодор Сенедяк
275.	2	Іван Сосульський
276.	2	Михайло Фук
276.	2	Теодор П. Кульчицький
277.	2	Павло Курко
278.	1	Йосиф Крохмалюк
280.	2	Онуфрій Запотічний
281.	1	Лев Бачинський
282.	2	Віктор Осухівський
283.	2	Теодор Олійник
284.	1	Дмитро Іващук
286.	1	Теодор Заканич
288.	2	Теодор Данилюк
289.	1	Іван Байдак
290.	1	Варвара Шандровська
292.	2	Петро Кізел
292.	2	Теодор Медвідь
294.	1	Микола Моссора
295.	3	Олекса Цепко
296.	3	Василь Калиновський
299.	1	о. Стефан Мусійчук
300.	3	Андрій Годчак
301.	2	Микола Николишин
303.	2	Катерина Бейтс
305.	1	Іван Годованець
307.	1	Прокіп Ґульда
308.	2	Петро Івасишин
309.	1	Михайло З. Ваґнер
310.	1	Василь Шимко
316.	2	Дмитро Братусь
316.	2	Петро Ковтун
317.	1	Михайло Дидик
318.	2	Василь Саюк
319.	1	Василь Стефунко
320.	1	Григорій Іванович
321.	2	Михайло Куриляк
322.	1	Іванна Карач
323.	1	Дмитро Кархут
324.	2	Григорій Григорчук
325.	1	Петро Малецький
326.	2	Микола Колодій
327.	1	Іван Ґречин
330.	1	Микола Паламар
331.	1	Михайло Ключка
332.	1	Петро Венґрин
333.	2	Розалія Боберська
334.	3	Василь Репужинський
335.	1	Микола Гуцул
336.	3	Григорій Степанек
337.	1	Петро Семенків
338.	3	Франко Янковський
339.	1	Іван Сорока
341.	2	Стефан Паливода
342.	3	Михайло Дмитрів
344.	1	Микола Пелехатий
345.	2	Петро Андрущак
347.	1	Григорій Тимчій
349.	1	Леон Мартинчук
350.	2	Михайло Сливінський
352.	1	Михайло Гавриляк
355.	1	Петро Занко
357.	1	Андрій Возьний
358.	2	Стела Паливода
359.	1	Юлія Юревич
361.	2	Ілія Гузар
361.	2	Михайло Боднар
363.	2	Гавриїл Підскальний
364.	3	О. Е. Малицький
365.	2	Михайло Руднянин
367.	3	Микола Сорохтей
369.	2	Ігнатій Климишин
370.	3	Константин Марущак
371.	2	Олекса Шумський
374.	1	Антін Гарматюк
375.	1	Михайло Дармограй
379.	1	Михайло Головчин
382.	1	Ева Радковська
383.	2	Іван Ґрудзінський
385.	3	Онуфрій Шабатура
396.	1	Петро Бекиш
400.	1	Микола Воловецький
401.	1	Михайло Люлька

ПЕРШИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

В понеділок, 15. травня 1933. р., у год. 9. рано, в готелі Бук Кедилак, в місті Дітройт, Міш., зійшлися делеґати і делеґатки 18. конвенції та, зложивши до рук верифікаційної комісії свої повновласти й одержавши від тої комісії делеґатські відзнаки, займили свої місця в галі засідань.

На естраді явилися всі члени головної управи.

Згідно з програмою конвенції конвенцію відкрив предсідатель Микола Мурашко отсею промовою: Поважані Пані і Панове Делеґати!

Згідно з постановами статута У. Н. Союза, як головному предсідателеви припала мені честь відкрити 18. головну конвенцію нашої, всім нам дорогої орґанізації, Українського Народного Союза.

Минає 40 літ, як вперше на американській землі серед нашої тодішньої іміґрації зродилася перша думка, щоби зорґанізувати українську запомогову орґанізацію.

Минає 40 літ, як у „Свободі" появилась перша „відозва" в справі зорґанізування „народньої орґанізації" (Свобода з 1 листопада 1893 року). В тій першій „відозві" тодішні провідники цеї ідеї, як самі тоді казали, поділилися з тодішньою іміґрацією гадкою, „котра в добру годину зродилася в їх душі". На перших зборах, 22 лютого 1894 року, в місті Шамокін, Па., положено перші основи під ту могучу орґанізацію, якою є сьогодня Український Народний Союз. Отже в місті Шамокін, Па., яке опісля названо „колискою" У. Н. Союза, зорґанізовано одно невелике братство, котре було почином до заснування теперішньої могутної нашої орґанізації.

Минає чотири десятки років істнування Українського Народного Союза, і з тих перших працівників, що почали будувати отсю славну орґанізацію, більша часть спочиває уже в могилі, а ті, що ще лишились при живих і дочекалися поглянути своїми очима на овочі своєї мозольної праці, можуть лише радіти, що їх довголітня праця не пішла намарно. Можуть радіти тим, що вони змогли серед цього, нераз дуже бурливого переживання, захоронити свою орґанізацію для добра самих собі, та що вони зможуть лишити цей здобуток своєї праці грядучим по собі поколінням.

За ввесь час свого істнування У. Н. Союз пережив ріжні добрі і злі часи. Згадатиб лише ті всі зміни, які У.Н. Союз мусів переживати, а побачимо, що були часи в історії нашої орґанізації на протязі сорока років, коли то здавалося, що всі зусилля, вся праця тих перших будівничих нашої орґанізації піде намарно. Однак, так як ті перші піоніри, що почали будувати орґанізацію, так і слідуючі по них ніколи не тратили надії в початє добре діло. Всі вони працювали щиро для цеї народньої інституції, працювали з вірою, що прийде час, коли У. Н. Союз стане справді сильною запомоговою орґанізацією на американській землі. І не завелися: їх щира праця принесла нам усім бажаний успіх. Український Народний Союз тепер являється найбільшою і найбогатшою запомоговою орґанізацією серед Українців в Америці. Перед нами стоїть нині понад три-міліонова інституція, з котрої всі члени можуть бути лише горді та тішитися нею. Тому сьогодня всі члени У. Н. Союза, який є їх власністю, клонять свої голови як перед тими першими робітниками, що перші почали будову цеї орґанізації і що вже спочивають у могилі, так і перед тими, що ще осталися при життю, і можуть разом з нами подивляти здобуток своєї муравлиної праці за останні чотири десятки років.

Час, Панове Делеґати, не стоїть, роки минаються і всі ми старіємося разом з нашою орґанізацією. Ще на останній головній конвенції мали ми між собою багато з тих найстарших піонірів, котрі своєю працею для орґанізації немало прислужились довгими роками як головні урядники, котрих ми вибирали, для неї працювали, а сьогодня вже їх між нами не стало. Невблагана смерть забирає наших щирих робітників, які могли би ще багато доброго для орґанізації зробити. За чотири останні роки не стало між нами одного, найбільше заслуженого робітника для орґанізації, бл. п. С. Ядловського, котрий більше як 25 літ свого життя віддав для розбудови У. Н. Союза.

Покійний Семен Ядловський, сповняючи ріжні уряди в У. Н. С., набував великого досвіду, якого він усе вживав на користь орґанізації, а ця все радо цим досвідом покористовувалася, вибираючи його до уряду з конвенції на конвенцію. Це було одиноке признання для його великої праці, якої напруження зїло його за 27 літ. Покійний помер розмірно молодим чоловіком, не досягнувши навіть 50 літ життя, — як доказ напруження, з яким він провадив працю при У. Н. Союзі.

Не стало між нами також довголітнього члена й головного урядника кількома ріжними наворотами, бл. п. о. В. Сполітакевича, котрий також, як вірний член своєї орґанізації, для неї щиро працював. Тому, Пані і Панове Делеґати, нехай мені буде вільно для пошанування всіх членів нашої орґанізації, що відійшли від нас із цього світа, та для пошанування бл. п. С. Ядловського і бл. п. о. В. Сполітакевича просити вас віддати тим покійним членам і головним урядникам свою пошану через повстання з місць. (Всі встали на хвилю, а коли засіли поновно, головний предсідатель продовжав дальше).

Від перших днів свого істнування У. Н. Союз мав дві цілі перед собою. Першою, основною його цілю було, нести матеріяльну і моральну поміч вдовам і сиротам по померших його членах та спомагати калік і невилічимо хорих своїх членів. Другою цілю було, ширити освіту та плекати розуміння почувань до своєї української національности між своїми членами та Українцями взагалі тут на чужині.

Здається, що злишним було би тут доказувати, чи У. Н. Союз був вірний своїм цілям. Про це найкраще говорять числа. Наша орґанізація від часу свого заснування по конець 1932 року виплатила понад 3¼ міліона долярів посмертних запомог та грубі сотки тисяч річних підмог своїм членам. Щож до другої цілі, то всі ви, Панове Делеґати, погодитеся зо мною, що наша орґанізація ширила освіту і помагала як тут на американській землі так і нашим братам у ріднім краю боротися за свої права та за своє споконвічне право на свою самостійність. Одним словом треба сказати, що наша орґанізація сповняла свій народньо-культурний обовязок відповідно до своїх найліпших сил.

Згідно зі статутом нашої орґанізації, ціла будова У. Н. Союза полягає на двох основах: перша основа це тіло законодатне, друга це тіло виконавче.

Тіло законодатне це конвенції, на котрі зїжджаються представники місцевих відділів і ухвалюють закони.

Тому, Панове Делеґати, кожночасна конвенція це історичний момент нашої орґанізації.

18-та конвенція буде одною з найважніших, які ми мали досі. Бо ця конвенція має вирішити такі річи, яких передтим ніколи наша орґанізація не переживала. Сам зріст орґанізації до такої величини, на якій вона сьогодня стоїть, вимагає від нас усіх зрілого застановлення над цим питанням і ухвалення таких постанов, щоб і на будуче не спинювати її розвою. Багато річей, що були добрі для орґанізації 30 літ, 20 літ тому, сьогодня показуються вже невистарчаючими і треба дещо з цього справити, справити так, щоби виконавче тіло, себто будучий головний уряд нашої орґанізації, якому конвенція передасть дальшу будуччину орґанізації, був у змозі тим апаратом, котрий конвенція вибере, продовжати дальше розвій орґанізації для добра всіх членів, які ту орґанізацію творять. Тому, Пані і Панове Делеґати, перед вами обовязки трудні, обовязки великої ваги, обовязки, на котрі глядять 30 тисяч членів. На цій конвенції ви, Панове Делеґати, зможете виконати свої обовязки лише тоді, коли кождий з вас, переступаючи поріг цеї салі, буде мати на увазі лиш одно: добро своєї орґанізації.

Від останньої конвенції по нинішній день заряджував вашою орґанізацією головний уряд, вибраний 17-тою конвенцією. Цей уряд здасть перед вами справоздання зі своєї діяльности, а вам, по перепровадженню дискусії над звітами, прийдеться дати кождому зокрема та всім разом належну заплату.

Як голова нашої орґанізації, в імени своїм, в імени екзекутиви та в імени цілого головного уряду витаю вас, Панове Делеґати і Пані Делеґатки, на отсій вісімнацятій конвенції. Витайте та радьте спокійно і розумно, щоби ваші наради принесли якнайбільше добра і слави вам і членам, а Український Народний Союз щоб розвивався в користь його членів і на славу української іміґрації в Америці.

Відкриваю формально 18-ту головну конвенцію У. Н. Союза 15 травня 1933 року в місті Дітройт, Міш.

Після відкриття головний предсідатель покликав членів Верифікаційної Комісії до зложення звіту.

Від імени верифікаційної комісії перший промовив Михайло Баглай, делеґат відділу 22, пояснюючи, що всім делеґатам і делеґаткам, котрі були заквестіоновані екзекутивним комітетом, а котрих Верифікаційна Комісія рішила на конвенцію допустити, вислано телеґрафічні повідомлення, щоби приїхали. До тих, котрі Верифікаційна Комісія з ріжних леґальних причин не могла одобрити, вислано телеґрафічні повідомлення, щоби не виїжджали, хіба на своє власне ризико і відповідальність.

Другий промовив від цеї комісії Олекса Цепко, делеґат відділу 295, предкладаючи отсей звіт Верифікаційної Комісії, підписаний її пятьма членами:

ЗВІТ ВЕРИФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

Верифікаційна Комісія відбула засідання в готелі Бук Кеделак, Дітройт, Міш., в днях 12, 13 і 14 травня 1933 р.

В склад комісії входять отсі члени: Михайло Баглай, делеґат від. 22; Петро Герман, делеґат від. 99; Олекса Цепко, делеґат від. 295; Василь Тарас, делеґат від. 75; Іван Матійчук, делеґат від. 107.

Комісія розпочала свої засідання 12 травня в год. 9 рано й уконституувалася так: Михайло Баглай, предсідатель; Олекса Цепко, секретар; Іван Матійчук, Петро Герман і Василь Тарас, члени.

Головний секретар Іван Каштанюк предложив всі повновласти вибраних делеґатів і їх заступників, а також надіслані для Вер. Комісії письма і протести до переглянення. Обовязком комісії було предложені документи одобрити, або відкинути.

Комісія, опираючися на статуті У. Н. С., одобрила повновласти делеґатів або їх заступників: 295 делеґатів, котрі заступають 288 відділів, з 494 голосами, що творить разом з 19 голосами головних урядників 513 голосів.

На підставі статута У. Н. Союза Верифікаційна Комісія взяла під розвагу й уневажнила делеґатів або їх заступників з отсих відділів:

Відділ 14 — на підставі пар. 247 статута. Більшість членів у відділі не є членами У. Н. Союза.

Відділ 163 — на підставі пар. 21 статута. Повновласти не одобрено з причини відкинення бальоту в справі референдума.

Відділ 262 — відкинено на підставі пар. 21 статута. Вибори відбулися запізно.

Відділ 298 — на підставі пар. 10 і пар. 21 статута. Вибори відбулися два рази і запізно.

Відділ 384 — на підставі пар. 10 статута. Вибори відбулися два рази.

Відділ 388 — на підставі пар. 21 статута. Вибори були два рази і ще запізно.

Дальше ми, члени Верифікаційної Комісії, заявляємо, що 32 відділи зістали злучені і їх заступають делеґати отсих відділів: 16, 23, 35, 46, 48, 51, 61, 107, 171, 188, 189, 190, 294, 307, 374 і 401.

На закінчення заявляємо, що наложений на нас уряд і всю працю ми виконували в якнайбільшім порозумінню і совісно, опираючися на статуті У. Н. С. і маючи на думці добро членів нашої орґанізації.

Подякувавши Верифікаційній Комісії за звіт і відпустивши членів головної управи з естради, гол. предсідатель візвав конвенцію до виконання 3-тої точки програми, то є до вибору президії, а саме конвенвенційного предсідника, двох заступників предсідника і двох секретарів, пояснюючи, що на кождий уряд треба осібно настановляти кандидатів і на кождий уряд осібно голосувати.

(Дальше буде).

OUR DREAM OF FREEDOM.

Hurrah! Hurrah! Hurrah!
The voices of the people,
Ring out for joy;
As the thoughts of freedom,
Go floating by.

No more fear of torture,
As the day of freedom nears;
We'll walk along with a smiling face,
Proud of our country's place.

Freedom which we fought for
Will at last be ours;
Never more to roam from us
For the many coming hours.

We see our flag flying
From every Ukrainian home;
Never to be taken down
By any one unknown.

We wake to find it all a dream,
That some day will be fulfilled;
But let us help the day along
By keeping up our fighting will.

Although our dream is wonderful,
Although we dream all day;
It will not help our fight along,
Unless we have our say.

But we must fight like others
For the freedom that is rightly ours;
But we can never achieve our dream
By throwing away the hours.

Let us make use of every hour,
And our dreams will be fulfilled;
To hear the shouts of Hurrah!
Once more, of our people's own free will.

Sophie Fello,
Kearny, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Український Павільон офіційально відкрито.

Дня 25-го червня, при великім здвизі народу, відкрито офіціяльно Український Павільон на Світовій Виставі в Шікаґо.

В 3-тій годині точно вирушив з 23-тої вулиці величавий похід, в якім взяли участь около шість тисяч людей. На переді йшла військова американська банда; за нею відділ американської інфантерії. Відтак ішла Січ, Український Червоний Хрест, Відділ Союза Українок, Капеля капітана Барабаша, Школа Авраменка в прекрасних строях, і багато інших українських організацій з Шікаґо і зпоза Шікаґо.

Представники американської преси одноголосно твердили, що наш похід виглядав більше красно і мальовничо, як всі походи, які вже тут відбулись у звязку з відкриттям інших національних павільонів.

В 4-тій годині похід, перейшовши більше як дві милі через Виставову площу, прибув до Українського Павільону. Тут відбулася коротка церемонія відкриття, котра полягала в тім, що в імени Української Виставової Корпорації д-р М. Сіминович виголосив коротеньку промову, на яку відповів кількома теплими словами в імени Світової Вистави пан Доз, голова Вистави. Тоді дівчинка в народнім строю (Надія Патриція Сімінович) обявила Павільон відкритим і перетяла синьо-жовту бинду, якою на той час були відгороджені головні двері до Павільону. Пізніше чужим і нашим гостям у середині Павільону подали чай. Полковник О. Шаповал виголосив зі сцени гарну промову українською мовою. Пані Лотоцька промовляла по англійськи, Український Шікаґовський Хор виступив з кількома майстерно виконаними українськими піснями; грала капеля капітана І. Барабаша; з великим успіхом виступили танцюристи зі Школи Авраменка.

До пізної ночи, Павільон був так переповнений людьми, що буквально не було де повернутися.

Нинішні шікаґовські газети є повні звітів про українське свято відкриття і містять багато влучних фотографій, що представляють Павільон, наповнений святочною юрбою.

Через запізнення з інсталяцією музична програма не могла бути передана на радіо, також, через ріжні непорозуміння та гострі приписи Виставової Адміністрації, частина походу не могла бути перепущена на Виставову Площу задармо, що викликало досить багато зрозумілого незадоволення з боку тих, що були примушені платити вступне.

А проте свято відбулося дуже бучно і звернуло на себе загальну увагу.

Виставовий Комітет.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Наша участь в отворенню нашого Павільону.

Я, нижче підписаний Союзовець, секретар 301 відділу У. Н. Союза, засилаю отсей допис і прошу, щоби був поміщений в цілости. Панове Урядники і Редактори! Можливо, що Ви будете вважати отсей допис за невідповідний до друку, але я Вас запевняю, що коли би Ви були на Святі відкриття Українського Павільону, то Ви не виступили би з пером, але з кулаком. Оте, що сталося, принесе велику шкоду українському життю в Шікаґо й у поблизьких громадах. Це можна заключати з нарікань і обид (теж і в англійській мові), звернених у сторону провідників-нездарів, що зле зарядили святом. Тому треба тому злу зарадити, щоби потерпів той, що завинив, а не терпіло на тім наше життя. А тепер приходжу до самого свята:

День 25. червня, себто день відкриття Українського Павільону на Світовій Виставі в Шікаґо, міг і повинен був стати пропамятним днем не тільки для Українців з Шікаґо, але й для цілої української нації. Та, на жаль, той день був днем великого розчарування, особливо для нас, Українців з Шікаґо й околиць.

Від двох тижнів проголошувалося в Шікаґо через радіо й у часописах, що обовязком Українців є взяти громадну участь у святі відкриття Українського Павільону. Назначено день, місце й годину, звідки має рушити похід. Хоч сонце в той день немилосердно допікало, українська громада дописала й прийшла з прапорами і відзнаками і з дітворою, щоби гідно заманіфестувати перед Американцями українське імя.

Тисячний похід сформувався точно в означеним часі й рушив у напрямі виставової брами. Вже перед увійшов на Виставову Площу. Нараз похід здержано. Ждемо якої пів години, що думаємо, що певно неможливо так скоро перейти крізь браму. Вкінці люди почали денервуватися. Питають один другого, що сталося. Вкінці доносять, що вимагають від усіх учасників заплати вступу, та що поліція розгание наших людей, котрі стоять на переді.

Впорядчики походу й урядники товариств наказали членам стояти в рядах і в порядку, а самі пішли розвідати справу. Приходимо до брами і бачимо, що поліція розгание людей, що є в поході, й змушує їх платити по 50 центів вступу, якщо хочуть бути на святі відкриття Українського Павільону. Я запитав полісмена, що це сталося, а він відповів, що це є його обовязок так робити, бо має такий наказ.

Ідемо до поліційного офіцира й питаємо, а він каже нам іти до Українського Виставового Комітету, бо це вони заряджують. Питаю, чи є тут хто при брамі з членів Укр. Виставового Комітету, а він відповідає, що всі вони є в Українськім Павільоні. І додав, що Комітет не бажає собі такого великого „кравду", бо вибрав дозвіл тільки на 960 людей, а тут прийшло коло 12,000. Разом з тим порадив не пектися даремно на сонці й або заплатити по 50 центів від особи і йти до середини, або вертатися домів. По тій відповіди прапорщики позвивали прапори, а тисячі учасників походу, випекшися яких 3 години на сонці, розійшлися з огірченням.

Не буду видавати осуду по то, хто винен, але стверджу, що сама публика видала суд на місці.

Виставовий Комітет міг був вибрати дозвіл на вільний вступ для 960 осіб. Можливо, що навіть не треба було більше осіб на відкриття Павільону. Але чомуж тоді оголошувати і взивати на це свято ввесь український загал з Шікаґо й околиць? Чому заповідати тисячні походи? Чому заповідати, що буде похід з 1,000 самих жінок? Чому оголошувати, що буде даремний вступ для учасників походу? Бо чейже можна було товариствам вислати на це свято тільки представників з прапорами і все було би в порядку, гідно й достойно та по культурному. І могла бути зарепрезентована при відкриттю ціла наша іміґрація, а не тільки саме Шікаґо й околиця. Бож на Виставу складають жертви українські громади з цілої Америки.

Павло Підлісний.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членица, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза, що уділив мені запомогу з фонду запомогового в сумі $25 на конвенції в Дітройт, Міш. Також дякую комісії просьб і скарг і делеґатови з від. 334, і всім тим, котрі одобрили для мене запомогу, яка мені стала дуже помічна в нинішній біді. Бажаю якнайкращого успіху всім урядникам, та щоби наш У. Н. Союз зріс у десятеро до слідуючої конвенції, і щоб надалі помагав своїм членам в тяжкім положенню.

Розалія Кушнір,
Клівленд, Огайо.

Я, нижче підписаний член Бр. св. Володимира Великого, від. 179 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза, що уділив мені запомогу з фонду запомогового в сумі $50 на конвенції в Дітройт, Міш. Таксамо дякую Комітетови просьб і скарг і делеґатови з від. 179, котрі одобрили мою просьбу, бо та запомога стала мені у великій помочі. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Ілько Андибур.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подається до відома всім Українським Національним Товариствам в Ню Йорку й околиці, що Українська Православна Парохія влаштовує пікнік дня 16 липня і 13 серпня, в Белведер Парку, Джексон Гайтс.

Проситься в ті дні стриматись від влаштування підприємств. 151

Уряд Парохії св. Володимира в Ню Йорку.

Праця.

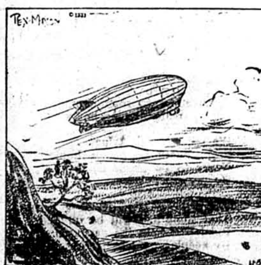
— Ввесь день можу мого бухгальтера оставити самого, а таки докладно буду знати що він робить.

— Отже що він робить?

— Нічого.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

80.

Капітан Зуппер побачив здалека долину й звернув з гір, щоб летіти над нею. Його повітроплав опинився над долиною Пелюсідар, через якої ліс горібси вели в полон Тарзана та Іванну. Зуппер не знав, що треба йому було податися лише кілька миль у бік і він летів би над тим лісом, де теж знаходився Тарзан. Також й Тарзан не знав, що його повітроплав знаходиться так близько й що ратунок можливий, а тому снував далі свої пляни, як урятуватися.

Коли Тарзан і горібси увійшли в праліс, то тут Тарзан уже більше оживився. В нього тепер прокинулася надія на вратування. Адже в лісі він був, як риба у воді. А длявчися на важких і незграбних горібсів, він був певний, що не їм гнатися за ним по деревах. Але він не міг лишити без помочі Іванну. Він не міг лишити дівчину, щоб на ній містилися горібси за втечу від них такого смачного до їдження, яким їм здавався Тарзан.

З розмов горібсів між собою він зрозумів, що вони вже недалеко того місця, де мають увязнити Тарзана й дівчину та почати підготовувати їх собі на поживу. Тепер у Тарзана мозок запрацював ще скорше й він рішив нарешті використати першу нагоду, щоб утекти від горібсів. Тарзан числив на те, що через несподіванку горібси збентежаться на час і він зможе також схопити дівчину та з нею податися по деревах геть від страшних ворогів.

Отже тепер наступив час до спроби вратуватися. Тепер, або вже буде запізно. Тарзан виждав тепер слушного часу й нагоди. Він шукав такої гущавини дерев, де він міг скоро втекти геть від горібсів. Тарзан побачив, що гилка одного величезного дерева була дуже низько. Під нею проїздили горібси, пригнувшись. Те саме зробив і Тарзан. Він пригнувся низько, спираючись руками на спину горобора. Один миг і Тарзан опинився на дереві, поки горобор отямився.